

Előfizetési árak:

Helyben:
Egész évre 6 korona.
Félévre 3 " "
Vidékre:
Egész évre 12 korona.
Félévre 6 " "
Egyes szám ára 1 kr.
(2 fillér.)

UJ DEBRECZENI FRISS UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik:
minden nap
hétfőn és ünnep után
való napon is.
Hirdetések díjszabás
szerint.
Egyes szám ára 1 kr.
(2 fillér.)

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények ide küldendők.

FŐSZERKESZTŐ:

SAS EDE.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

HARSÁNYI SÁNDOR.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13. szám.

Előfizetések, hirdetések és reklámközlemények itt vétetnek fel.

Népboldogítás.

Budapest jan. 19.

(K. Sz.) Épületes látványt nyújtottak a képviselőházban a belügyi vita legutóbbi napjai. A régi, már túlhaladott szónoki regulák minden szónoklat bevezetőjében elmaradhatatlan alkatrésznek mondották a „captatio benevolentiae“-t vagyis azt a részt, amelyben a szónok már jó előre igyekszik magának biztosítani a hallgatóság jóakarátát — nos hát ilyen része volt az ellenzék által a Házban most megkezdett akció annak a nagy szóáradatnak, amivel a legközelebbi képviselőválasztások alkalmával kell majd a választóknak megbirkózniuk, mielőtt az urnához léphetnek. Az ellenzék előre szeretné magának biztosítani a nagy és hatalmas nép jóakarátát, ezért mindenáron boldoggá akarja tenni a népet azzal, hogy egyszerre nagy buzgalommal kezdi a részére kőni az általános szavazójogot. Egy kissé nagyon is átlátszó a szándék ebben a hirtelen kerekedett akcióban. Mindenekelőtt szembeütköző kérdés az, hogy mindaddig, a mióta ez az országgyűlés tart, éveken át miért csak elvétve pengették itt-ott ezeket a harokkat, de magára az akcióra miért határozták el magukat csak azért, amikor közelednek az új választások. Hiszen nagyon jól tudják ők is, hogy a mostani országgyűlésnek, még ha akarná is megteremteni ezeket a reformokat, akkor se volna rá ideje, mert a mi életéből még hátra van, azt elfoglalja a sürgős és fontos teendők már megállapított programja.

Pedig, óh, milyen megható az az egyetértés, amely most hirtelen kiütött az eddig olyannyira széthúzó ellenzéki pártok között! Kossuth-párt és Ugron-párt, melyek mindmostanáig szinte ellenségesen állottak szemközt, s ügyet se vetettek egymásra: most, a közeledő választások hatása alatt karöltve, együttesen lépnek föl az istenadta nép érdekében, vagyis inkább annak érdekében, hogy az istenadta nép előtt majd legyen mire hivatkozniuk, amikor a szavazatára appellálnak, és amikor a szavazójoggal nem bíró néprétegek támogatása is hasznos lehet a jelöltnek. Még meghatóbb látvány az, hogy a függetlenségek mellé mint járul harmadiknak a néppárt, és megdicsérvén a Kossuthék liberalizmusát, mint ígérik, hogy a néppárt, a gróf Zichy Nándor pártja is támogatni fogja az akció, mert ők is már régen ugyanazt akarják...

Szép dolog ez a nagy felbuzdulás — de kérdjük, időszerű e most egy parlamenti reform és nincs-e nekünk ezernyi más, fontosabb dolgunk, nem szorul-e a magyar nép más, sürgősebb orvoslásra, mint épen arra az egyre, hogy voksokat biztosítsuk, de gyorsan. Ha az ellenzék csak annak szükségét érzi, hogy az alsóbb néprétegek rokonszenvét mostanában megszerezze magának, s mélyebb célja ezzel az akcióval nincs: akkor ez más dolog, akkor nem vesztegetünk több szót erre a dologra, mert elvégre az a foga megvan mindenkinek, hogy a szinpatiaik megszerzésére úgy törekedjék, ahogy maga véli a legjobbnak.

De ha csakugyan, komolyan, minden mellékezél nélkül ezt a reformot most jónak, szükségesnek, időszerűnek tartják — és az elhangzott beszédekből, meg a későbbre is ígért folytatásból ezt kell hinnünk — akkor e felfogással és törekvéssel szemben csakis azt az álláspontot foglalhatja el a higgadt megfontolás, amelyet Széll Kálmán miniszterelnök fejtett ki a képviselőházban. Lehet beszélni reform szükségéről, a választási törvény egyes részének reformját szükségesnek be is lehet ismerni, de nézzünk szét: vajjon a szavazójog az, ami most leginkább hiányzik annak a szegény munkásnépnek? Vajjon azért nem boldog-e a magyar, mert nem otthon saját községében és mert nem titkosan adhatja le szavazatát? Inség, hidegség, munkátlanság támadja a szegény sorok ezreit, a társadalom siet jótékony szívvel segítségükre: és az ellenzék azzal akarja őket jólaktatni, boldogítani, hogy meg akarja nekik ígertetni a — szavazójogot!

Nem, nem ezek a dolgok azok, a mi után a nép sovárog, nem ezzel lehet és kell őket boldoggá tenni, s azt hisszük, ma még ama bizonyos jóindulat megszerzésére sem alkalmasak ezek az eszközök. Ha ezt a népet boldognak akarjuk látni, állam és nemzet erősítésével az anyagi existenciákat kell megjavítani, a szegényügyet, a közegészségügyet, a kivándorlás-ügyet kell megoldani. Ipar, kereskedelem, mezőgazdaság egyöntetű fejlesztésével kell az ő helyzetüket megjavítani, akkor aztán az anyagi erő és jólét magával fogja hozni azt a szavazójogot is, a természetes fejlődés útján, mely mindig jobb a mesterséges machinációknál. Ez, és csak ez az igazi

út, a melyen a népet őszintén, komoly igaz törekvéssel boldoggá lehet tenni.

TÁVIRATOK.

A honvédelmi minisztert megoperálták.

Budapest, jan. 19. (Saját tudósítónktól.) A Herz-féle szanatóriumban ma délelőtt 10 órakor báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszteren műtétet hajtottak végre. Az elaltatás után, a mely először chloroformmal, azután pedig etherrel történt, kezdetét vette a műtét, a melyet Sonnenburg és Herzl tanárok végeztek öt orvos és a főápolónő segítségével. Jelen voltak továbbá: Müller Kálmán miniszteri tanácsos és Pertik Ottó egyetemi tanárok. Szontagh Félix királyi tanácsos, Kunze fő-törzsorvos. Az altatást Hirtenstein dr. igazgató-főorvos végezte. A műtét másfél óra hosszat tartott. A mint már a műtét előtt is meg lett állapítva, a miniszter szenvedéseinek oka tényleg egy évök hosszú sora óta fennállott vakbél és féregnyulvány-lob volt, a mely el volt tokolva. A lobos rész megnyitása után a lobos bélrészlet 17 és fél centiméter hosszúságban eltávolított. A műtét 11 és fél órakor ért véget és kitűnően sikerült. Ha komplikációk közbe nem jönnek, a miniszter teljes felgyógyulása várható. Az orvosok senkit sem bocsátanak a beteghez, mert a beszélgetés feltétlenül ártalmára lehetne.

Halál a jég alatt.

Budapest, jan. 19. (Saját tudósítónktól.) Tarcsay Dániel 38 éves hajtó kormányos tegnap az ó-budai kikötőben bement a jégre, hogy azon léket vágjon. A szerencsétlen ember e közben belecsuszott a lékbe s elő sem került többé. A víz a jég alá sodorta. Felesége meg négy gyermeke siratja.

Meggyilkolt paraszt nábob.

Nagyvárad, jan. 19. (Saját tudósítónktól.) Tegnap reggel Élesdről Pestere-re vivő uton vérbe fagyva, holtan találták meg a Körösvölgy leggazdagabb polgárát, egy dögzagdag pesterei paraszt birtokost Toja Péter a neve, hatvanöt évig élt és rengeteg vagyont szerzett, modják, hogy uzsorászkodással, ami temérdek embert koldusbotra juttatott. Szeri-száma

nincs azoknak az embereknek, akiknek vagyonát Toja ellicizáltatta, sok ellenséget szerevve magána. Három évvel ezelőtt éjjel rálestek és leütötték. Toja akkor holtnak tette magát és így menekült meg ellenségeitől. Tegnapelőtt este feketétől vásárról jövet Élesdre érkezi és az állomásról gyalogszerrel igyekezett a közeli Pestere községbe. Utközben agyonlőtték. Holttestét reggel találták meg.

Felrobbant gázóra.

Budapest, jan. 19. (Saját tudósítónktól.) Magyarics József 40 éves bádogos tegnap este az Alagut-utca 15. számú ház pincéjében a gázórát javította. E közben az óra valahogy szétrobbant s Magyarics arcán s kezein súlyos égési sebet szenvedett.

Gyilkos fogházfelügyelő.

Budapest, jan. 19. (Saját tudósítónktól.) Rajkó Marics, Zimonyi bírósági fogházfelügyelő, ki négy-szeres gyilkosság gyanúja miatt fogságban volt, megölte övét, ennek feleségét és három gyermekét, azután megszökött.

A csár jótékonyága.

Pétervár, jan. 19. (Saját tudósítónktól.) Az orosz távirati ügynökség jelenti: A pekingi orosz kínai bank az orosz csár nevében e hó 16-án rizsen kívül 1200 darab ruhát osztott szét a szegény kínaiak között, a mit ezelőtt a kínai kormány szokott tenni minden évben. Legközelebb még 1000 darabb ruhát osztanak szét.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, jan. 19.

Mezei Mór, a Lipót-város érdemes képviselője kezdte meg ma a belügyi vitát és érdekes fejtegetéseit beszéde elején nagy figyelemmel hallgatta a Ház, de azután olyan incidens történt, a mi a Mezei iránti érdeklődést teljesen megcsappantotta. Senki többé nem hallgatott a szónokra.

Az történt ugyanis, hogy Gromon Dezső honvédelmi államtitkár érkezett a Házba, egyenesen a Herzl szanatóriumából, a hol fél órával előbb operálta a berlini professzor Fejérváry honvédelmi minisztert. Széll Kálmán minisz-

terelnők és vele 20-30 képviselő azonnal Gromonhoz sietett s a terem közepén, majd az elnöki emelvény mellett hallgatták a részletes referátát.

Mezei megakadt, megállott s a mikor az ellenzékiek rászóltak, hogy csak folytassa, így felelt:

— Várjunk kérem, néhány pillanatig, egy beteg miniszterről van szó!

Erre a csoportból odaszóltak. — Nincs semmi baj! Szerencsésen ment!

Ez általános megnyugvást keltett, mire Mezei folytatta és rövidesen be is fejezte beszédét.

Buzáth a gyógyszerterákról beszélt s a gyógyszerészek küzdelmes viszonyairól.

— Prodomo beszél — kiáltottak közbe, Buzáth t. i. maga is patyikus.

Bessenyei szólott ezután általános érdeklődés mellett a törvényhatóságokról és a mint egykori főszolgabíró a közigazgatási tisztviselőket védte szeretettel és kollegiálissal.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, Hegedűs Sándor, Darányi Ignác, Plósz Sándor.

Elnök bejelenti, hogy Bernády György marosvásárhelyi képviselő lemondott mandátumáról.

Molnár jegyző jelenti, hogy Polónyi Géza interpellációt jegyzett elő a vámszövetségi alkudozások tárgyában.

A belügyi költségvetés.

Mezei Mór: A választási reformról kíván beszélni. Ez az országgyűlés ezt a fontos dolgot már el nem veheti, de oly szükségesnek tarja, hogy a közel jövőben okvetlenül foglalkozni kell vele. A jelenlegi kormányt igen alkalmasnak tartja a reform keresztül vitvelére, mert Széll kormányelnökben meg van az aranyérem, mely az igazi liberálisnak sajátja. Csodálkozik, hogy Rakovszky konzervatív léte egyetért a radikális Hollóval.

Buzáth: Mit akar ezzel!

Mezei: Közbeszólására nem reflektál, a libeláros, de a miniszterelnök bizalmas pillanatokban azt mondja róla, hogy radikális. (Derűtség.)

Kubik: Akkor nem ille ott. (Derűtség.)

Gromon Dezső államtitkár bejő, nagy csoportosulás támad körülé. (Halljuk! Halljuk!)

Mezei: Egy beteg miniszterről van szó.

Szőcs Pál: Semmi baj!

Mezei: Ugron Gábor beszéde jól esett a nemzeti érzesnek, de e nemzetiségek másként beszélnek és veszedelmes dolognak tartja a velük való kísérletezést. A költségvetést elfogadja. (Élénk helyeslés.)

Buzáth Ferenc: A gyógyszerterákról kíván beszélni. Bartával ellentétben ellene van a gyógyszerészeti szabad iparnak. A költségvetést nem fogadja el.

Bessenyei Ferenc: A köztörvényhatóságokat többen oly élesen támadták meg, hogy mint volt törvényhatósági tisztviselő ezt szó nélkül nem hagyhatja. Sem Marjaival, sem Mezőssyvel nem ért egyet, mert a megyei tisztviselőknél képességök, akaratuk is van. A köteleltségérzésről is beszélnek, kérde, hogy kompetens-e ez a képviselőház a köteleltség tudást elbírálni? Hiszen a legtöbb képviselő soha a ház tájékára sem jó, némelyik elmond egy-egy beszédet, aztán 3-4 hónapig sem látni. Aztán a főispánokat támadják, mert vadászni jár.

Szalay: Ez szerencse. (Derűtség.)

Bessenyei: Marjay lelkes is, képviselő is. Ha a hivatalában van, nem veheti törvényhozói köteleltségét, ha itt van, nem veheti lelkesi teendőit. (Derűtség.)

Pader: Helyettesítetik.

Rakovszky: Ugy van!

Bessenyei: Ez nem mindegy! A mi

pedig a pontosságot illeti. A képviselők kifogásolják itt, hogy a szolgabíró nincs pontosan a hivatalban. Hát ő 10 éve tagja a háznak, de még soha 10 órák az ülést megnyitni nem lehetett. Sőt a jegyzőknek majd letörök a kezük, a mig annyi embert becsengethet, hogy a ház határozatképes legyen! (Élénk derűtség.)

Rakovszky: Hát a többség?

Vészi: Reccatur extra et nostra!

Bessenyei: Épen ezt akarta mondani. Elismeri, hogy ebben sokan hibáznak, de akkor ne támadjunk másokat sem illetéktelenül. (Helyeslés.) Szól ezután a parlamenti reformról és parlamentizálva Hollóval ennek kívánságait teljesíthetetlennek tartja. A költségvetés elfogadja. (Élénk helyeslés.)

Elnök: Az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

Szünet után Polónyi Géza interpellációja következett.

Polónyi Péza: Azt kérde, hogy mit csinál a kormány, ha a Reichrath tárgyalás alá venné a kiegyezést, de abban változást tenne, holott a mi kiegyezési törvényünk már készen van?

Széll Kálmán. A mi törvényünk érvényben marad, míg a Reichsrathal vámszövetséget nem kötünk és a tizenegyedik s szakaszt odaát hatályon kívül nem helyezik. Ha a vámszövetség nem sikerül, kiegyezési törvényünk 1907-ig fenn áll. Az autonóm vámtarifa munkálatai gyorsan haladnak elő.

Polónyi válasza és **Széll Kálmán** válasza után a választ tudomásul vették.

Egy rejtélyes szerkesztői üzenet.

Az ipartestület figyelmébe.

Debreczen, jan. 19.

A minapában többször esett szó lapunkban a **debreczeni ipartestület** ama ténykedéséről, hogy az oklevelek készítésére szükséges körrajtot, a magyar ipar mellőzésével **külföldről** szerezte be. Az ipartestület vezetősége nagy elbizakodottságában nem találta érdekesnek, hogy e vád alul tizza magát, hogy elfogadható okkal indokolja, miért merészkedett olyan iparcikkért külföldre fordulni, amit itt Magyarországon is megkaphatott volna. Nem tette itt Debreczenben, de úgy látszik megkísérelte másutt: **Budapesten**.

Hát egyes emberek nagyvási hóbortja ellen nem lehet kifogásunk; az ipartestület elnökének nem kell a **magyar iparos munkája**, hát kicsiny az ő nyilatkozatának a **debreczeni ujság** is, legalább ezt kell következtetnünk abból a szerkesztői üzenetből, a mely a **Pesti Hírlap** e hó 17-iki számában **T. K. Debreczen** cím alatt napvilágot látott.

A szerkesztői üzenet szól pedig szóról-szóra ekképen:

Debreczen. (T. K.) A fővárosi műintézetek igen helyesen teszik, hogy a követ ki nem adják, mert azzal egyes vidéki nyomdászok visszaélnék, amint egy önkönl is visszaélt. Abból azonban, hogy a követ ki nem adják, nem az következik, hogy **Németország**hoz forduljanak, hanem az, hogy a szükséges példányokat itthon nyomassák, mert hát nem a köre, hanem a blankettára van szükség s ez **hazai forrásból** is beszerezhető. **Egyáltalában nincs igazuk.**

Kivánsiak vagyunk igazán, vajjon mit szól ehhez az üzenet-hez **T. K.** vagyis mondjuk ki nyíltan **Tóth Kálmán** ur, az ipartestület elnöke, akinek ez a kis lecke nyilvánvalóan szól?

Csodálatos, mig mi mondtuk ugyanazt **Tóth** urnak, ami a fenti üzenetben foglaltatik, nem is volt hajlandó elhinni, hogy egy magyar ipartestületnek semmi körülmények között sem szabad külföldi iparcikket vásárolni s tűzbe küldte a **külföldi ipar** védelmezésére először az ipartestület jegyzőjét, aztán **Zölinger** urat, akinek ugyan nem nagy dicsőségére vált, hogy magyar iparos léte a külföldi ipar védelmére kelt.

Ajánljuk különben az elnök urnak, hogy a szerkesztői üzenetet ráamáztassa üveg alá és akassza az ipartestület dísztermének egyik falára, hadd hirdesse ott a jövő nemzedéknek, hogy egy magyar ipartestületnek a **külföldi ipart** pártolni — hogy a **legenyhőbbben** fejezzük ki magunkat — **szégyen**.

Elveszett százezer korona.

Rendtelenség egy leánykiházasító együletben.

(Saját tudósítónktól.)

Nagyvárad, jan. 19.

Mennyire szükséges, hogy a belügyi kormány bevilágítson a különböző temetkezési és biztosító együletek pénzkézelésének homályos tükáiba, arra nézve szomoruan intő jel a **nagyszalontai leánykiházasító-egyesület** csufos bukása, mely nagy feltűnést fog kelteni, Egyre-másra keletkeznek az országban az efféle egyesületek s mindig sürűbben merül föl ellenük a panas, hogy vagy alaptóinknak válnak hasznukra, vagy oly zavarosan, rendetlenül kezelik a pénzt, hogy a tagok sirva nézhetnek utána. Így történt ez a nagyszalontai egyesületnél is, a hol **százezer korona** vesztének a szegény emberek, a kik az együletbe hordozták keservesen összekuporgatott pénzüket. Nem sikkasztás, hűtlen kezelés okozta e veszedelmet, csak az, hogy hozzá nem értő emberek hajmeresztő rendtelenséggel sáfárokadtak a szegény, jóhiszemű nép fillereivel, — drága, megtakarított kincsével.

Nagyszalontán 1874-ben alakult az **Első Kölcshönsen Segélyező és Leánykiházasító-Egyesület**. Alapítója **Radnyászi Sándor** pénzügyőri biztos volt, akit díszelnökké választottak, mig az egyület tényleges elnöke **Bondár Ferenc** lett, pénztárosa **Szöke Lajos**. Az alapszabályok gyönyörűen elmondták az egyesület célját; a tagokul beiratkozott leányok férhezmenetük alkalmával nászjutalékokat kapnak, azonkívül visszakapják pénzüket a mit eddig az együletbe tagdíjjal befizettek, kell pedig fizetnők e sok jótétemény fejében a beiratáskor egy forintot s minden egyes tag férjhez menése alkalmával 10 — egész 50 krt, a szerint, hogy milyen csoportba tartozoznak. Az alapszabály intőzkedése szerint kiházasítás alkalmával beszédet tagdíjak fölüllegét szépen takarékpénztárba kellett tenni alaptókének.

Ez az alapszabály már magában hordotta az egész egyesület vesztének csiráját. Mert nagyon is bőkezűen gondoskodott a kifizetendő jutalékokról, tagdíjak visszatérítéséről, de nem gondoskodott kelőképen a fedezetről. Eleinte ugyan minden egyes tag férjhezmenése alkalmával fölös pénz gyűlt egybe a tagdíjakból; de később, mikor a beiratott lányok közül mind többen mentek férjhez, mindig többnek kellett fizetni s egyre fogyott azok száma, akiktől a tagdíj-

jakat lehetett szedni. S itt már nagy mulasztás terheli a vezetőséget, hogy a férjhez ment leány tagokat ujjakkal nem pótolták, hogy így az egyesület helyreállítsák. Fizettek derűborura, minden esküvő alkalmával eleinte 150; később, mikor már fogytán voltak a pénznek, 100 forintot. Utóljára már minden egyes férjhez menés alkalmával fizetett ki az egyesület mint a mennyit beszédett. Megtámadta az alaptókéjét, melynek létesítéséről és gyarapításáról az alapszabályok szintén nem gondoskodnak kellőké.

Világos, hogy ilyen körülmények közt a bukásnak mielőbb be kellett következnie. Erre figyelmeztették is az elnökséget, az egyesületet. Az 1899-iki decemberi közgyűlésen **Hrychliczky Jeromos**, a nagyszalontai takarékpénztár vezértikára, felszólt és figyelmeztette a közgyűlést az előterjesztett mérleg és számadások hibás voltára. Nevezetesen rámutatott hogy a mérleg feltüntetett ugyan 41723 korona vagyont, de nem tüntet föl teherként, mennyivel tartozik tagjainak az általuk befizetett tagdíjakért? Pedig már akkor 116.900 korona volt a tagok követelelé! Ezért is indítványozta, hogy küldjenek ki az elnökségen kívül álló férfiakból bizottságot, Nagy Márton elnöklésével, a számadások megvizsgálására.

Az elnökség fölötté fölháborodott a felszólalás miatt, Azt mondták **Hrychliczkynek**, hogy téved; sőt rosszakarral vádolták. A közgyűlést pedig biztosították, hogy példás rendben van minden. A jámbor emberek el is vetették a hasznos indítványt.

Nem tellett bele sok idő, amikor kiderült, hogy e bukást jósoló próféciának igazsága volt. Az egyület gazdálkodását nem lehetett tovább folytatni. A férjhez menések alkalmával már nem tudtak fizetni. Végre is a hatóság elérkezettnek látta az időt a beavatkozásra. **Nagy Márton** főszolgabíró **Erdélyi Gyulát**, Nagyszalontai főjegyzőt küldte ki vizsgáló-biztosul. A főjegyző első dolga volt, hogy megtiltotta a tartalék-alap további érintését, tagjai legalább valamioskét kapjanak befizetett pénzüik fejében. Számadást is követelt az együletől, amely be is szolgáltatta ezt az épületes számadást:

A tagok követelése a nekik visszajáró befizetések után	536,802 kor.
Tartalék-alap	28,521 "
Hátralékos tagdíjak	9,228 "

A fedezetlen hiány tehát 88,942 korona, de ha a hátralék be nem folyik — pedig a behajtására édeskevés a remény — akkor a fedezetlen hiány 118,271 korona még. Emlyit vesztettek el az együletnél a szegény emberek. És milyen szegények! Nap-szamosok, zsellérek, tengődő iparosok, cselédek, akik még adósságha is verték magukat, hogy gyermekük annak idején egy kis pénzt kapjon a házi tüzhely megalapításához. Mind csupa keservesen összekuporgatott pénz uszott el a könnyelmű gazdálkodás miatt. Hibás a vezetőség abban is, hogy az alapszabályok szerint csak a tőkék kamatjának negyed-részt volt szabad tisztviselők, alkalmazottak javadalmazására fordítaniok, már pedig 1899-ig befolyt tőkekamat adóból 2775 korona; kezelési költségekre pedig elfizettek 6797 koronát: még értékes gyémántgyűrűt is vettek ajándékba a derék elnöknek, akit egyébként nemrég Erdélybe helyezték át.

Leírhatatlan az okeseredés, amivel a megkárosított emberek a bukott egyület gazdálkodásáról beszélnek. Többen fölkeresték panaszukkal **Tisza István** grótot, aki megis ígérte közbenjárását. Az egyület pedig legutóbb tartott közgyűlésen elhatározta a felszámolást. Ez a közgyűlési határozat maga pálcát tör az egyesület vezetése felett, kimondva, hogy **hiányzott belőle a kellő szakértelem**.

Nagy Márton főszolgabíró különben ez ügyben terjedelmes memorandumot írt a belügyminiszternek, fölhíván figyelmét a hasonló együletek hibáira és veszedelmes voltára.

A névmagyarosítás egyszerűsítése.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, jan. 19.

Ha Magyarországon nagyarányú is a névmagyarosítás, de kétség-telenül még nagyobb számban történének névmagyarosítások, ha e tekintetben az eljárás nem volna még mindig nehézkes.

Erre való tekintettel Széll Kálmán mint belügyminiszter most tervet dolgoztat ki a névmagyarosítási eljárás egyszerűsítése és olcsóbbá tétele tárgyában.

E terv szerint jövőben a névmagyarosítási kérvény és mellékletei teljesen bélyegmentesek lennének és a kérvényhez nem lesz csatolandó más, csak keresztlevél. A folyamatodó erkölcsi múltja tárgyában hivatalból fogják beszerezni az adatokat és nem lesz majd melléklendő illetőségi bizonyítvány sem, mert a tapasztalat azt bizonyítja, hogy ennek beszerzése sok esetben igen nagy akadályokkal jár és sok ember nem valósíthatja meg névmagyarosítási szándékát, minthogy az erkölcsi, főleg pedig az illetőségi bizonyítvány beszerzése sok utánjárást és időtöltést okoz.

A juhásznő szerelme.

Dráma a pusztán.

(Saját tudósítónktól.)

Békés-Gyula, jan. 19.

Véres szerelmi dráma játszódott le a hó 16-án a békésmegyei Halmi pusztán. Sank Gyula fiatal ispán szemét vetett Tóthpál István juhász fiatal feleségére, a kit a nyáron — míg a juhász kint legeltette a nyáját — gyakran meglátogató. A menyecske nem idegenkedett a fiatal gazdatisztól s oszkaros bensej viszonyt fejlődött köztük. A míg a tél be nem állott, addig a szerelmeket mi sem zavarta abban, hogy naponként találkozhassanak.

A tél beálltával azonban a száma dó juhász is beszorult a pusztáról s állandóan otthon tartózkodott. A szerelmek ekkor úgy segítettek magukon, hogy az ispán különböző ürügyek alatt elküldte a juhászt hazuról s a míg ő távol volt, az alatt az ispán a juhásznénál tartózkodott. A gyakori elküldés gyanússá tette Tóthpált s elhatározta, hogy ráles az ispanra.

E hó 16-án az ispán Tóthpált azzal küldte el, hogy rendeljen sőt a birkák részére. Tóthpál tudta, hogy van még elég só otthon. Nem is ment a városba, hanem a szalmakazlak között húzta meg magát. Tóthpál innen leste, mikor megy az ispán az ő lakására. Nem sokaig kellett várnia, mert az ispán csakhamar megjelent a lakásban, melynek ablakát belülről lefüggönyözték. Tóthpál ekkor fejszét ragadott, a zart ajtót betörtte és a mint a szobába rohant, a feléje tartó ispánt úgy sulytotta fejbe, hogy a koponyája ketté repedt s holtan bukott le a földre. E közben az aszszony menekülni akart, de a felbőszül ember elfogta s addig ütötte, míg összerogyott.

A nagy lármára összefutott a cselédség, Tóthpált legyűrte s megköttözve tartotta, míg a csendőrség megérkezett. A juhásznő pár órai kínlás után szintén meghalt. A meg-

jelent vizsgálóbíró előtt Tóthpál minden megbánás nélkül adta elő a véres eset részleteit.

UJDONSÁGOK.

Istentiszteletek.

Ma vasárnap az ev. ref. templomokban a következő lelkészek tartanak istentiszteletet: Nagytemplomban Kovács Zsigmond s. lelkész, Kistemplomban Biró János s. lelkész, Újtemplomban Mitrovics Gyula lelkész, Ispótytemplomban K. Tóth Kálmán lelkész. Szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár.

A róm. kath. templomban: Reggel 7 órákor miséznek: Brösztel Lajos, 8 órákor gimnáziumi ifjuság miséje, melyen az elemi iskolások is részt vesznek. 9 órákor nagymise, mondja dr. Wolafka Nándor, háromnegyed 11 órákor a zárdai növendékek miséje, mondja Molnár Kálmán Dezső. fél 12 órákor miséznek: Szabó István. Délután fél 3 órákor keresztény tanítás; tartja dr. Wolafka Nándor. 3 órákor litánia és rózsafüzér, tartja: Szabó István. 5 órákor Szent József társulat hónapos ájtatossága, szent beszéd és körmenettel, tartja Brösztel Lajos.

Az ágost. hitv. ev. templomban d. o. 10 órákor Materny Lajos főesperes tart istentiszteletet.

A gör. kath. templomban: Reggel fél 7 órákor utrenye, 9 órákor szent mise, délután három órákor vespernye tartja Papp János lelkész.

* **Ingyen kenyér.** Tegnap az ingyen kenyér kiosztó-bizottsága 533 adag kenyeret osztott szét a szűkölködők között. A jótékony célra a bizottság pénztáráshoz legújabbban a következő adományok érkeztek:

Osiky Lajosné 3 korona, Molnár Lukácsné 4 korona. Kepes Sámuelné egy kenyeret küldött. A bizottság e helyen mond köszönetet a szíves adakozóknak és kéri a közönséget a további jóindulatu adakozásra.

* **Munkások betegsegélyező-pénztára.** Az ipari és gyári alkalmazottaknak betegség esetén való segélyezéséről szóló 1891. évi XIV. törvényzikk módosítására vonatkozó törvényjavaslat előadási tervezete kidolgoztatván, ennek egy példányát a kereskedelmi miniszter megküldte Debreczen város tanácsához. Leiratában értesíti a tanácsot, hogy e törvényjavaslat tervezetének megbeszélése végett febr. hó 15-én rtkezetlet hívott egybe a vezetése alatt álló miniszterium nagy tanácsstermében (II. Laczhid-utca 3. I. em.) Felkéri a tanácsot, hogy ez értekezlet egy kiküldöttje által képviseltesse magát és a kiküldött nevével az értekezlet napja előtt közölje vele.

* **Egy plébános balesete.** A hajduböszörményi plébános majdnem életét veszítette hivatalos utazása közben. Alsó-Józsára ment ki istentisztelet tartására, melynek befejezése után felült kocsijára és visszaindult Böszörménybe. A megyei uton haladva, egyszerre csak kiszaladt a kocsi alul a föld s lezuhant egy mélységbe. A lelkész nagy ügygyel-bajjal kiszabadult a veszedelemből s gyalog tért vissza emberekért Alsó-Józsára, kiknek segítségével a kocsit kiemelték a mélységből. A szerencsétlenséget az okozta, hogy a hid karfáit és deszkáját ellozták és a sötétben a kocsi nekijött a megrongált hidnak.

* **Kifosztott üzlet.** Deutsch József t. csegei kereskedőt érzékenyen megkárosította Feldmészter Lajos nevű fiatal ember. Egy udvarban lakott édesapja Deutschal s a fiu a jó alkalmat felhasználva, betört Deutsch üzletébe s nagy mennyiségű árut vitt el onnan. A tettet úgy követte

el, hogy a közös ajtón, mely az ő lakásuk és az üzlet között volt, fel-feszítette a zárt s behatolt az üzletbe. A megejtett házkutatásnál a csendőrség a tettes lakásán nagy mennyiségű vászon, ruha, rövidáru-félt, fűszert, élelmicikket és dohányt talált, melyeket mind az üzletből hordott el a fiu. A betörőt letartóztatták a csendőrök s bekisérték a debreczeni kir. ügyészséghez.

* **Hütlén kocsis.** Erczy Kálmán mérnök v. pécsi lakos tegnap bejött a vonaton Debreczenbe. Odahaza meghagyta, hogy a kocsit küldjék be érte, mert nem vonaton megy haza. Vicsna Péter kocsis be is fogott a szánkóba, rátette gazdjára 140 korona értékű téli bundáját és az asszonyától zsebre tett 12 koronát apróbb bevásárlásokra. Azután jó lélekkel elindult Debreczenbe. Itt azonban nagyon is rossz fát tett a tüzre, mert egy mulatóhelyre tévedt, hol a 12 koronát a cigányokkal elköltötte, a téli bundát pedig a zsvásárban 2 koronáért eladta. A hütlén kocsist a rendőrség letartóztatta. Nem tagadja könnyelmű tettet, de arra nem emlékezik, hogy ki vásárolta meg tőle a bundát.

* **Meglopott órák.** Ormós Károly Bika-szál-öbéli órák és ékszerész üzletében három vidéki parasztlényt tért be tegnap délelőtt azzal a kijelentéssel, hogy zseborát szeretnének venni. Sokáig válogattak az órákban, végre is vásárlás nélkül távoztak el. Mikor már jó messzire elhaladtak, az órák-üzletben akkor vették észre, hogy gróf Haller jószágigazgatójának javítás végett átadott értékes órája eltűnt. A rendőrség nyomozza az ismeretlen tetteseket.

* **A kölcsönös segélyező-egylet felhívása.** A kölcsönös segélyező egylet igazgatósága értesíti mindazokat, kik az egylet tagjaivá óhajtanak lenni, hogy január hó végéig minden késsedelem fizetése nélkül léphetnek be. A mai napig az új évtársulathoz kiadatott mintegy 2400 törzskönyvecske, több mint 14,000 betéttel (1500 betéttel több, mint a múlt év hasonló szakában) a mi fényesen igazolja, hogy a nagy közönség bizalma ezen tizenhét év óta fennálló közhasznú intézmény iránt nemcsak nem csökkent, hanem még folyton emelkedőben van.

* **Eltűnt flóbert.** Lőrincz Márton, a r. kath. iskola szolgája valami hivatalos ügyben H.-Sámsonba volt kénytelen utazni. Megegyezett hát Bagsi István 9-ik számú fiakkeressel és vigan kiszánkázott Sámsonba. Mig dolgát intézte, téli-kabátját és flóbert-puskáját ott hagyta a szánon. A télikabát be is várta gazdját, hanem a flóbert szépségesen eltűnt. Lehet, hogy valamelyik utczai suhanéznak tetszett meg a csinos fegyver.

* **Razzia a piacon.** A rendőrség tegnap délután kilencz csavargótól tisztította meg városunkat, kiket a piacon fogdosott össze. Az elfogott csavargók Pozsgai Péter, Szilágyi József, Ber Ádám, Egri József, Adler Sámuel, Valkó János, Nuszmüller József, Takács Sándor és Ábrók Gábor, a kik lopásért, csavargásért többször voltak már büntetve és a városból örök időre tiltva. A rendőrség bünygyi osztálya tegnap valamennyit lezáratta s büntetésük kitiltása után illetőségi helyükre tolonczoltatta el.

* **Szép bajusz** leggyorsabban és legbiztosabban nyerhető a híres **Hajdusági pedrő** használata által, mely minden bajuszpedrő készítmények között a legjobb! A bajuszt szép állásban tartja, nem töri, nem tépi ki és soha sem keményedik meg.

Tejjesen ártalmatlan növényi anyagokból készül, torpontint nem

tartalmaz, igen kellemes illatu és soha sem avasodik meg.

Egy doboz ára: fehér és barna színben 40 fillér. Kapható: Debreczenben Tóth Béla gyógyszer-tárában, valamint a készítő Grósz Nagy Ferencz gyógyszer-tárában H. Szoboszlón.

* **Honnan hozassunk bort?** A borfogyasztó közönség bizonynyal örömmel veszi tudomásul, hogy a „Debreczeni szőlő és bortermelő szövetkezet“ kitűnő minőségű és tisztán kezelt borai most már üvegezve is kaphatók a szövetkezet — Simonffy-utczai bérházban levő — hivatalos helyiségében, mint ez a nevezett czég lapunk mai számában foglalt hirdetésében olvasható. E kedvező körülményt olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk.

Katona-zene

lesz ma — vasárnap este Márkuszen Jenő Dréher sör-csarnokában.

SZÍNHÁZ.

— (A királyfogás.) Konti József sok kedves zeneszámmal, fülbemászó dallamossággal írott vperettej került színre az este telt ház előtt. Régen nem láttuk a debreczeni színpadon e jeles magyar terméket, melynek szellemes szövege a nagy Csiky tollát dicséri. Talán épen ez a körülmény keltette fel iránta az érdeklődést oly nagy mértékben s egyuttal bizonyosságot szolgáltatott arra nézve is, hogy a magyar operett-termékek közül Konti műveit kedveli a közönség a legjobban.

A darabban sok a lebilincselő ének-szám. A karénekek hymnus szerű ária hatástkeltők s mindenikben van valami megragadó. Mintha fülünkbe esendülne rögtön a kedvesen ható ének, a karokkal együttérezve sutogjuk esendesen a szép lengyel dalt, melynek refrainja, hogy Lengyelország csak élni kell.

Az előadás gördülékenyen, kellő gyorsasággal folyt le. Könnyedség, összhangu játék, a karok ügyes szereplése tették sikeressé. Perényi Margit bájos Fiora volt. Szép énekszámai nagy tetszést keltettek. A kedvelt művész szép virágcsokrot is kapott. Környei szép baritonja tisztán esendült fel s a lengyel dalt meg kellett ismételnie. Kállay L. kisebb szerepében is a képzett, öntudatos művész volt. Bárdos Irma haladást mutatott. A darab humoros részét Sziklay, ifj. Szathmáry és Nagy Gyula töltötték ki sok derültséget kelte ügyes játékkal. Szigeti Lujza, Csátár és Makray járultak még az est sikeréhez.

— (Böllöny József és a debreczeni színház.) A napokban megírták a helybeli lapok, hogy Böllöny József tárgyalások indulnak meg arra nézve, hogy ő legyen a debreczeni színház intendánsa. Erre nézv nagyváradi levelezőnk most az alábbiakat közli velünk: Alkalmom volt tegnap este Böllöny József urral beszélni, aki kijelentette előttem, hogy az egész dolog még a tárgyalások stádiumába se jutott. Ha a debreczeni színházért pályázatot irnak ki, ő a pályázatban részt nem vesz; ha esetleg intendánsnak meghívják, nem zárkózik el a megisztelő meghívás elől, de ez ügy még majd csak akkor jut abba a stádiumba, hogy ha a tárgyalások megindulnak. Hogy pedig — egyes fővárosi lapok híre szerint — a Magyar Színházal bérbe vegye, arról szó sincsen.

MULATSÁG.

Kereskedő-tánczestély. Debreczen városnak méltó büszkesége egy intelligenciájánál, mint társadalmi életben való szereplésénél fogva a kereskedő-osztály, kiknek soraiban több oly kiváló férfi szerepel, akik a közügy terén is elismert nevet vívtak ki és dicsőséget szereztek a debreczeni kereskedő-osztálynak.

Ez osztály derék vezető-férfiai zártkörű tánczestélyt fognak rendezni február hó 9-én az Arany Bika-szálló dísztermében. Fényes, a kereskedő-osztály társadalmi állásához méltó lesz e mulatság, mely bizonyára édes emlékeket költ azok szívében, kik abban részt vesznek.

A mulatságra vonatkozóan a következő meghívót vettük:

Meghívó. Az 1901. február hó 9-én szombaton, Debreczenben az **„Arany Bika”** szálló dísztermében rendezendő zártkörű kereskedő tánczestélyre Szabó Kálmán a debr. ker. és iparkamara elnöke, Fenyéri Zádor Lajos a debr. kereskedő társulat elnöke, Sesztina Jenő a ker. ifjak önk. egyes. elnöke. Személy-jegy 3 korona. Család-jegy 3 személyre 6 korona. Páholy-jegy 12 korona. Páholyba lépőknek nem kell személy-jegyvel ellátva lenniük. Jegyek e meghívó előmutatása mellett előre válthatók: Zádor Lajos, Szent-Királyi Tivadar, Békés Lajos urak üzletében és este a pénztárnál. Páholyra előjegyezheti Zádor Lajos ur üzletében. Kezdeté este 9 órakor. A tánczestély tisztajövedelme a kereskedő ifjak önképző egyesületének pénztára javára fordítatik. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

KÖZGAZDASÁG.

Tőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, jan. 19.

Buzakinál kielégítő, vételkedv mérsékelt. Kedvezőbb irányzat mellett 11,000 méterm. került forgalomba tartott áron. Egyéb gabonanemű szilárd. Idő: szép.

Buza áprilisra	—	7.55—56
„ októberre	—	7.64—65
Rozs áprilisra	—	7.38—39
Zab áprilisra	—	5.98—00
Tengeri májusra	—	5.02—03
Repeze augusztusra	—	12.75—85

Laptulajdonos: Csokonai-nyomda.

„Debreczeni szőlő- és bortermelő szövetkezett.”

Üvegezett bor eladás.

1899. évi saját termésű, tisztán kezelt, kitünő minőségű és közkedveltségű **fajborainkat** üvegezve is áruba bocsájtván, tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy

1 liter 1899. évi Szövetkezeti Siller-bor 76 fillér.
1 liter 1899. évi Asztali-bor (Kővidinka.) 80 fillér.
1 liter 1899. évi Pecsénye-bor (Ezerjő) 90 fillér.

Üvegekért — melyet visszaadás alkalmával megtérítünk — darabonként 16 fillért számítunk.

Eladási hely: **Simonffy-utca, városi bérház 2 sz.,** a saroktól 4-ik bolt.

Kitünő tisztelettel:

Debreczeni szőlő- és bortermelő szövetkezet.

11163/1900.

Árverési hirdetés kivonat.

Debreczen város tulajdonához tartozó Szent-Anna-utca volt leányiskolai házastelek, mely a debreczeni 6620. sz. tjkvben 3484. hr. és 2537. régi sorszámmal van bejegyezve — 1901. évi febr. hó 16. napján d. e. tíz órakor a városháza közgyűlési termében tartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár: 13187 korona 20 fillér, melyen alul ezen ingatlan eladatni nem fog. Bánatpénz a kikiáltási árnak 10%-a, mely az árverelő bizottság kezébe leteendő. Vevő 1901. évi május hó 1-én lép az ingatlan birtokába a három egyenlő részben fizetendő vétel árat, 1901. évi május, június és július hónapok első napján tartozik lefizetni, mindenik részlet után folyó év május 1-től járó 6%-os kamat is fizetendő, bánatpénz az utolsó részletbe tudatik be.

Az árverési részletes feltételek Debreczen város számvevői hivatalánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és az árveréskor árverelni kívánók által aláírandók lesznek.

Kelt Debreczenben, 1901. jan. 14-ik napján.

A városi tanács.

Szenzációs ujdonság!
Petroleum-fényizzó-égek

„Pittner“.



Ezek előnyei: Minden petroleum-lámpára, 4 cm. átméretű kezdve, ráilleszthető. — Kezelése és szerkezete elképzeltetlen egyszerű. Hibátlan, korrommentes, szag- és veszélytelen égés, ragyogó tiszta fehér világosság 80 gyertya erejű fénytől kezdve. Petroleum felhasználás 15-16 óra alatt egy liter közönséges petroleum, ezért kolosszális hatás mellett legnagyobb megtakarítás. — Prospektus ingyen és bérmentve.

Lenner Alfred, Bécs, VII., Schottenfeldgasse Nr. 56.

Eladó

900 szál tölgy épületfa

továbbá

tűzfák, u. m.: hasított tölgy, tölgybot- és vargafa házhoz szállítva jutányos árak mellett megrendelhetők III. kor. Honvéd-utca 62. sz. a.

Ugyanitt 200 métermázsza jó minőségű

vágott cser

is kapható.

Acetylen.

Klemm és Novák kolozsvárt

szállít oly Acetylen-készüléket, mely minden igénynek megfelel. Ezzel az összes hiányok pótolva vannak.

Következő tulajdonságokért kezesesség vállalatik:

explosziós biztonság, önműködés gazdaságos gázfejlesztés, utólérhetlen tiszta és gyors utántöltés, szolid kivitel és egyszerű kezelés.

Saját szabadalom Európa és Amerika legnevezetesebb államaiban.

Ajánlanak továbbá Acetylen-berendezések kivételét minden nemből és nagyságban.

(Prospektusok, elismerő levelek, költségvetések ingyen és bérmentve.)

Prima Carbíd minden időben napi áron szállítatik.

Ércnyomda munkák minden faja, réz, sárgaréz, cizink, alpaka, stb.-ben rajz vagy modell után gyorsan és olcsón készíttetik.

A bevezetési szakmában jártas, szolid képviselő kerestetik.

Ügyes

lapelárusítók

felvételnek a kiadóhivatalban.

! HAZAI IPAR !

Wein Károly és Társai

szövőgyár, KÉSMÁRK

elismert hírneves

szepességi

V Á S Z O N

és

damaszt áru

minden nagyobb üzletben kaphatók.

Gyáraiból származó minden darab áru

ezen védjeggyel van ellátva

! HAZAI IPAR !

Mindenütt kapható

Halodont

nélkülözhetlen fog-crème a fogakat tisztán, fehéren és épen tartja.

Kérem!

Kisértse meg Ön a kiválóságáról általánosan ismert



„Helm“-féle cacao

és

„Helm“-féle csokoládét,

Fabrieks-Merk.

melynek legtisztább és legolesőbb voltáért maga a hollandiai gyár kezkesedik.

Kapható minden jobb fűszer- és csemegekereskedésben.

Pártoljuk a magyar ipart!

Legjobb Csontlevélpapír

„Adria”

HAZAI GYÁRTMANY!

Versenyez a külföld elsőrendű készítményeivel



A páris kiállításon az „Arany érem“-mel kitüntetve.



KÉSZITI:

Csász. és kir.

udvari szállító

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRNEMŰGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

Kapható: Pongrács Géza fő- és főközlét, Telegdi K. Lajos, Csokonai-nyomda és papírkereskedés, Szabó István, Csáthy Ferencz, Grünvald Bernát és Komáromi József uraknál.

Pincze

hordós és üvegezett borok beraktározására kiválóan alkalmas, a **Kossuth-utca** elején kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

A Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller Liniment Capsici comp.

egy régi kipróbált házi szer, amely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvénynek, csúszás és meghűléseknek.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a „Richter” czéggel kapcsolatra.

80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban ágyasólvan minden gyógyszerertárban kapható. Forgató: Török József gyógyszerésznél Budapest.

Richter F. Ad. és társa,

csász. és kir. udvari szállító, Rudolstadt.

